

FivelsGoud

NIEUWS

FivelsGoud is een ontdekkingsreis door Fivelingo met een innovatieve digitale leeromgeving, een spetterende theaterproductie op erfgoedlocaties, Inspiratiekisten en tentoonstellingen. Zo wordt de rijke cultuurhistorie en het erfgoed van de streek Fivelingo op een aansprekende en veelzijdige manier tot leven gebracht voor een brede doelgroep.

FivelsGoud is een initiatief van het **Onderwijs Cultuur Platform Fivelingo:**

OBS J. Nieuwenhuyzen * SBO De Delta * CBS Roemte *
OBS Meedhuizen * CBS De Meerpaal * OBS Hiliglo *
OBS Dieftil * Noorderpoortcollege Appingedam (vmbo)
* Museum Stad Appingedam * AIP Oost-Fivelingo,
Appingedam * Streekarchivariaat Noordoost Groningen
* Openbare Bibliotheken Appingedam, Delfzijl,
Loppersum * Cie. Schoolcultuur Primair Onderwijs *
Muzeeaquarium Delfzijl * AIP Fivelboezem, Zeerijp *
St. Cultureel Erfgoed gemeente Delfzijl * Historische
Vereniging Loppersum *
Stichting Oude Groninger
Kerken * Museumhuis
Groningen * IVAK

FivelsGoud is veel meer dan een website

Anja Reenders hoofd Cultuureducatie van het IVAK is als projectleider van het cultureel evenement FivelsGoud de spin in het web. Nu op 18 september FivelsGoud wordt gepresenteerd, neemt de spanning en drukte toe. Gelukkig kon ze nog even tijd voor ons vinden...

“We zijn al sinds 2005 met dit project bezig en vanaf de start zijn verschillende partijen bij het project betrokken, zoals scholen, musea en bibliotheken. Naast het cursuscentrum is het IVAK al ruim dertig jaar actief als provinciale onder-

steuningsinstelling voor het basisonderwijs in de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum op het gebied van kunsteducatie. Met ingang van 2005 kregen we van de provincie de taak de scholen te ondersteunen bij het ontwikkelen en vormgeven van cultuureducatiebeleid en het

tot stand brengen van netwerken waarin scholen en culturele instellingen in de omgeving van de scholen participeren. Kunsteducatie werd cultuureducatie met naast kunst ook aandacht voor erfgoed en media. De eigen culturele omgeving is het vertrekpunt. Dit alles om te zorgen dat cultuureducatie een vaste plaats krijgt in het onderwijs. Eveneens in 2005 ging het landelijk stimuleringsproject Erfgoed à la Carte van Erfgoed Nederland van start dat het gebruik van erfgoed in het onderwijs wilde bevorderen door samenwerking en productontwikkeling te stimuleren. Een geweldige kans om onze provinciale taak optimaal uit te voeren! We deden met succes een aanvraag en dankzij

Anja Reenders

< lees verder op pagina 2 >

Gouden fibula met een maansteen uit de wierde Heveskes, ca. 1100 nC. | Foto John Stoel

<vervolg van pagina >

deze vierjarige subsidie konden we het Onderwijs Cultuur Platform Fivelingo opzetten tussen scholen en lokale erfgoedinstellingen om een gezamenlijk gedragen aanbod erfgoededucatie te ontwikkelen. En zo ontstond FivelsGoud!

“Het doel van FivelsGoud is de geschiedenis en het erfgoed van de eigen streek toegankelijk te maken voor het onderwijs. De kinderen gaan op ontdekkingsreis door Fivelingo wat een bijzondere speurtocht oplevert in het heden naar de sporen van het verleden. Het is belangrijk dat kinderen zich bewust zijn van hun eigen omgeving, dat ze er wat van

vinden en er wellicht in de toekomst ook invloed op kunnen uitoefenen. Hoe kleiner de omgeving hoe sterker de beleving! Met FivelsGoud vertellen we aan de hand van het Kleine Verhaal het Grote Verhaal. Daarom kozen we als basis voor de website voor de chronologische onderverdeling van de geschiedenis in Tien Tijdvakken, die in het onderwijs wordt gehanteerd. Vandaar uit kan ook gemakkelijk aangesloten worden bij de Canon van Nederland en de Historische canon van Groningen. Er is met FivelsGoud een doorgaande leerlijn erfgoededucatie over de eigen omgeving voor en met het onderwijs ontwikkeld die in de komende jaren blijvend kan worden ingezet. Voor de erfgoedinstellingen in het gebied die een beperkt budget en weinig educatieve mogelijkheden hebben, geldt dat ze met FivelsGoud een instrument in handen hebben gekregen om educatie beter vorm te geven. Zij passen met hun activiteiten in één of meerdere tijdvakken.”

“In deze nieuwsbrief is meer te lezen over alle onderdelen. Alle informatie is ook te vinden op www.fivelsgoud.nl. Ik raad mensen aan om daar regelmatig op te kijken voor het laatste nieuws!”

“Maar het project is meer dan alleen een website! Gaandeweg bleken de mogelijkheden van FivelsGoud zo uniek dat we besloten er een groter cultureel evenement van te maken, niet alleen gericht op het onderwijs maar voor alle inwoners van Fivelingo. Naast de lancering van de digitale leeromgeving is er een spectaculaire theatervoorstelling op erfgoedlocaties, Inspiratiekisten voor scholen ter introductie op het bezoek aan culturele instellingen en een tentoonstelling in Museum Stad Appingedam. Alle onderdelen versterken elkaar. De hoofdpersonen van de website zijn tevens de hoofdpersonen in de theaterproductie, komen terug in de Inspiratiekisten en vormen een rode draad in de tentoonstelling. Het publiek wordt zo steeds vanuit een andere invalshoek in contact gebracht met de rijke cultuurhistorie en het erfgoed van Fivelingo”

Het VSBfonds over FivelsGoud:

FivelsGoud sluit goed aan bij de doelstellingen van het VSBfonds. Het VSBfonds wil mensen meer kans geven om zich te ontplooiën en om mee te doen in de samenleving. Op die manier willen wij bijdragen aan een betere samenleving, nu en in de toekomst. FivelsGoud helpt daarbij.

FivelsGoud, een familievoorstelling op locatie

Hiepke Hoogeveen is regisseur van het theaterstuk FivelsGoud dat vanaf eind augustus 2008 gespeeld wordt door Troupe d'IVAK. Naast de schoolvoorstellingen zijn er vrije voorstellingen voor alle inwoners van Fivelingo en omstreken. Bovendien worden alle voorstellingen gespeeld op erfgoedlocaties in de omgeving. Reden te over dus om een keer te gaan kijken.

KIJK VOOR SPEELDATA EN LOCATIES OP: www.fivelsgoud.nl

“Dit is mijn wereld”

Eelco Bruinsma is van huis uit kunsthistoricus en filosoof. Hij werkte aan de eerste opleiding ‘interface design’ in Nederland, was docent kunsthistorische informatica aan de universiteit en interim directeur van de Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland. Tien jaar geleden ging hij als zelfstandig adviseur en ontwerper aan het werk. Hij adviseert diverse musea en erfgoedinstellingen, maar ook de Europese Commissie die veel geld investeert in de digitale toegankelijkheid van cultureel erfgoed. Daarnaast ontwerpt en maakt hij multimedia. En vooral in die rol is hij betrokken bij FivelsGoud.

“Ik ben vorig jaar bij FivelsGoud gehaald. Het concept bestond toen al en het project was al een tijdje aan de gang. Eerst ging het meer om een soort digitaal leerboek. Er was vrij veel tekst en daarmee dreigde het een soort online geschiedenisboek te worden. Dat wilden wij, het projectteam, per se niet! Het moest toch vooral een interessante, interactieve leeromgeving worden voor kinderen. We hebben daar heel wat hoofdbreken over gehad.”

“Ik wilde graag een manier vinden

om de dynamiek en het visuele karakter te vergroten. Maar je moet natuurlijk ook veel informatie kwijt in de vorm van tekst. Het was belangrijk om eerst de essentie eruit te halen en die naar boven te brengen. We hebben vervolgens goed gekeken naar objecten bij de erfgoedinstellingen die meedoen aan het project. Want ook zij moeten een goede en zichtbare plaats krijgen in FivelsGoud.”

“We hebben diverse ontwerpen voorgelegd aan kinderen. Die zeiden

“we willen niet net zo iets als we al hebben op school”. Dat heb ik goed onthouden. De samenwerkingspartners hebben eveneens hun kijk op de concepten gegeven en ook dat moet je dan weer verwerken.

Met Jouke Nijman, de illustrator en schrijver van de teksten, heb ik talloze malen aan tafel gezeten om het concept door te spreken. Vooral de balans tussen kennisoverdracht en visuele aantrekkelijkheid is lastig te vinden. Soms voelde ik me een soort duivelskunstenaar. Dit is weliswaar mijn wereld, maar wat nu ontwikkeld wordt, bestaat namelijk nog niet: een prachtig onderwijskundig instrument voor een specifieke doelgroep, dat de regionale geschiedenis en cultuur van Fivelingo op een onnavolgbare wijze laat zien!”

Hiepie is theaterdocent aan het Wilem Lodewijk Gymnasium in Groningen en het ICO in Assen. Als regisseur is hij o.a. verbonden aan Theatergroep Expresso: “Ik ben vooral regisseur van het spel. Daar zit nogal verschil in. De hele organisatie is namelijk al meer dan een jaar bezig en het stuk was al geschreven toen ik er bij kwam. Normaal ben je als regisseur vanaf het begin betrokken,

maar dat was in dit geval dus anders. Ik heb me vooral geconcentreerd op het spel.”

“Als het stuk straks in première gaat, is mijn rol eigenlijk afgelopen. Het stuk is vanaf dan van de spelers en als regisseur voeg je dan niet zo veel meer toe. In regie werk je er namelijk naar toe dat mensen zelf gaan spelen. Ik zal bewust de eerste voorstellingen overslaan,

maar daarna kom ik zeker nog eens kijken, hoor. Ik vind het spannend om te zien wat er dan veranderd

is. Kijk, ik hak in het begin misschien wel wat knopen door, maar de input komt toch van de spelers zelf. Ze spelen het stuk niet alleen, maar geven er verder ook invulling aan. Het moet uiteindelijk voor de acteurs ook interessant blijven om te spelen.”

“Al met al is het een spetterend stuk geworden dat verhalen en roemruchte personen uit de geschiedenis van Fivelingo letterlijk tot leven brengt. Uitdagend is ook dat de voorstelling niet gewoon in een zaal wordt opgevoerd, maar op erfgoedlocaties in de streek zoals boerderijen en de Steenfabriek. Het is een echte familievoorstelling geworden, dus naast de voorstellingen voor de scholen zijn er ook vrije voorstellingen die voor iedereen te bezoeken zijn.”

Actuele presentatie van het verleden

In Museum Stad Appingedam wordt de laatste hand gelegd aan een tentoonstelling in het kader van FivelsGoud. De tentoonstelling is een unieke kans om allerlei objecten die op de website te zien zijn, nu ook in het echt te zien, aldus Matthijs Driebergen directeur van Museum Stad Appingedam.

“Wij hebben in samenwerking met het IVAK een tentoonstelling samengesteld over FivelsGoud en dan met name het historisch kader waar de website op gebaseerd is. De tentoonstelling loopt vanaf 18 september tot 1 december 2008. De tentoonstelling duikt echt in de geschiedenis van de regio en is meer dan de moeite waard!”

“De tentoonstelling wordt vormgegeven zoals de website en er is ook een duidelijke inhoudelijke samenhang. Kinderen zullen de website direct herkennen en in het museum kunnen ze nu een aantal objecten in het echt zien. Dat maakt het wel heel bijzonder.”

“Naast deze tentoonstelling is er nog genoeg te zien. Wij openen op 19 september namelijk een nieuwe vaste expositie over de geschiedenis van Appingedam en de regio. Dat wordt een hele nieuwe, actuele presentatie van het verleden. Alle reden dus om een keer naar het museum te komen. Natuurlijk zijn scholen ook van harte welkom, want dit is toch echt wel een unieke kans!”

**Josette Hogenkamp,
leerkracht CBS De Meerpaal, Delfzijl:**

FivelsGoud is een heel mooi project en het ziet er ook prachtig uit. Het lijkt me geweldig om er mee te werken. We wachten met spanning af en dan zullen we het in de praktijk toetsen.

Speeldata vrije voorstellingen

Stedum

* Boerderij “Deltheem”, Delleweg 2

za 13 sept 2008: 13.00-14.00 & 15.00-16.00 uur

Delfzijl

* Steenfabriek “Fivelmonde”, Weg naar den Dam 1

za 27 sept 2008: 16.00-17.00 & 20.30-21.30 uur

za 18 okt 2008: 16.00-17.00 & 20.30-21.30 uur

Oosterwijtwerd

* Boerderij “Batenburg”, Damsterweg 43

vr 31 okt 2008: 20.30-21.30 uur

Appingedam

* Bronsmotorenfabriek, Farmsumerweg 43

vr 14 nov 2008: 20.30-21.30 uur

Nieuw-Scheemda

* Boerderij “De Leeuwenborg”, Pastorieweg 14

vr 21 nov 2008: 20.30-21.30 uur

za 22 nov 2008: 20.30-21.30 uur

Meer informatie op www.fivelsgoud.nl

Reserveren: ruben@cultuurpaleis.com

**Fivels
Goud**

**Kortingsbon
van € 3,50**

* maximaal 2 volwassenen

Knip de bon uit en u krijgt korting wanneer u een van de vrije voorstellingen bijwoont.

• volwassenen € 10,00 (€ 6,50 met deze kortingsbon)

• kinderen t/m 12 jaar € 2,50

Reserveren via Ruben Bosch: ruben@cultuurpaleis.com

Inspiratiekisten voor jonge kinderen

FivelsGoud is er voor alle leeftijden! Voor de groepen 1 t/m 4 van het basisonderwijs worden 'Inspiratiekisten' ontwikkeld waarmee het cultureel erfgoed van de eigen omgeving gekoppeld wordt aan de taalontwikkeling van kinderen. Ellis Hendriksen, erfgoedconsulente van het IVAK, weet alles over deze bijzondere kisten.

“Zowel de website als de theatervoorstelling is eigenlijk vanaf groep 5 van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. We vonden dat er ook iets moest komen voor de jongere kinderen van groep 1 t/m 4. Daarvoor ontwikkelen we de FivelsGoud Inspiratiekisten. In plaats van jaartallen en tijdvakken werken we met thema's die dichterbij de kinderen liggen.

Er komen Inspiratiekisten over drie thema's:

1. Boven de grond

Wonen door de eeuwen heen zoals op de wierde.

2. Onder de grond

Alles wat je onder de grond vindt: sporen van het verleden.

3. Water

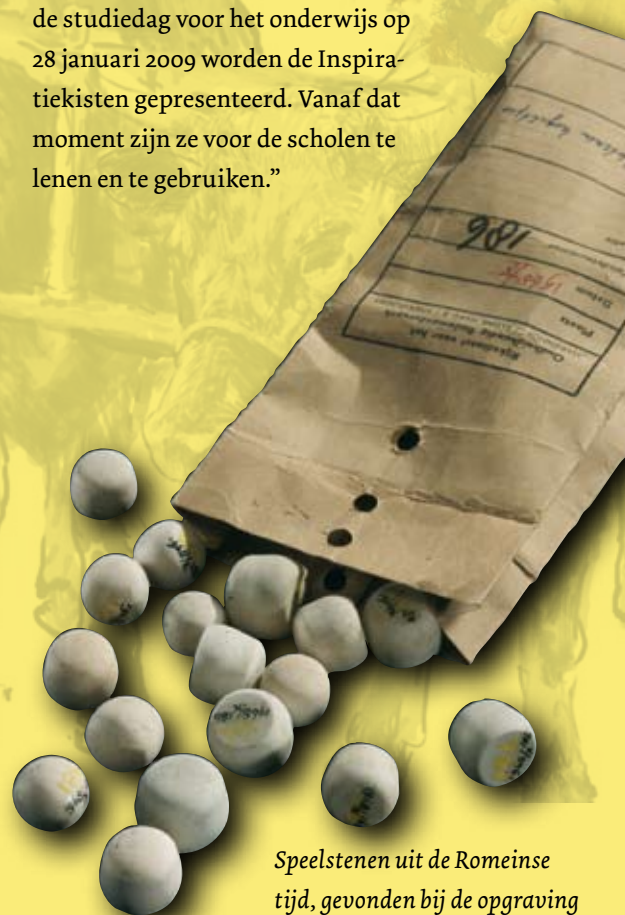
De zee, scheepvaart, vissen, dijken, overstromingen.

“De Inspiratiekisten ontwikkelen we in samenwerking met het onderwijs, de pabo en de erfgoedinstellingen. Ze bevatten allerlei tastbare materialen en voorwerpen die gekoppeld zijn aan taalactiviteiten,

zoals prentenboeken, verkleedkleden, stenen, botten, zand, etc. Ook is er gezocht naar een koppeling met de instellingen. Als een school werkt met de kist over water dan is een bezoek aan het Muzeeaquarium in Delfzijl een waardevolle aanvulling. We willen met de Inspiratiekisten ook alle zintuigen aanspreken, want ervaringen, indrukken, emoties en zintuiglijke waarnemingen spelen voor de kinderen in de onderbouw een heel belangrijke rol.”

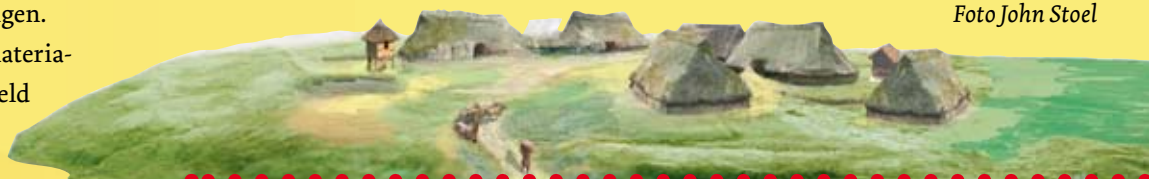
“De Inspiratiekisten willen een aanzet geven en schrijven dus niets voor. Het is aan de leerkrachten om zelf keuzes te maken en richting te geven aan het onderwijs op het gebied van cultureel erfgoed uit de eigen omgeving. Wel worden lessuggesties gegeven als 'steuntje in de rug'. Bovendien is het de bedoeling dat de kisten gaandeweg steeds meer gevuld worden met ideeën, voorwerpen of ervaringen van leerkrachten en

kinderen die door de volgenden weer gebruikt kunnen worden. Tijdens de studiedag voor het onderwijs op 28 januari 2009 worden de Inspiratiekisten gepresenteerd. Vanaf dat moment zijn ze voor de scholen te lenen en te gebruiken.”

Speelstenen uit de Romeinse tijd, gevonden bij de opgraving Groningen-Paddepoel.

Foto John Stoel

Poëziewedstrijd

In het kader van FivelsGoud wordt ook een Poëziewedstrijd gehouden voor de scholen van het basis- en voortgezet onderwijs. Voorzitter van de jury is Dichter des Vaderlands Driek van Wissen.

De scholen worden door het IVAK nog nader geïnformeerd!

* kijk voor de voorwaarden op de voorzijde

Kortingsbon

“Alle informatie op fivelsgoud.nl”

De bibliotheken Appingedam/Delfzijl/Loppersum spelen – hoe kan het ook anders – een rol in het project FivelsGoud. Tet Luursema van de openbare bibliotheek in Delfzijl is vanaf de start van het project betrokken en zij licht de rol van de bibliotheken toe.

“Onze rol was vanaf het begin vooral meedenken, maar ook op andere momenten kwam onze bijdrage goed van pas. Zo heb ik wat bijzondere boeken opgezocht voor Jouke Nijman toen hij bezig was met de illustraties! Maar ik ben bibliothecaris en ik heb minder kennis van de hele digitale wereld. Daarom heb ik voorgesteld om Biblionet in te schakelen. Zij hebben veel ervaring, ook via het Onderwijs Informatie Plein.”
“Ik ben erg blij met FivelsGoud. Ik ben al lang als bibliothecaris

werkzaam en door de jaren heen heb ik heel veel vragen gehad van kinderen die iets wilden weten over de geschiedenis van dit gebied of meer specifiek over Delfzijl en Appingedam van vroeger. Die informatie is dan niet zomaar voorhanden. Straks kunnen ze dat allemaal op FivelsGoud vinden! Ik zal dan ook veel reclame maken voor het project, hoor! Nu liggen er al folders en straks is het waarschijnlijk ook te zien op Jeugdscherm in de bibliotheek. En natuurlijk als er in het nieuwe

schooljaar weer klassen bij ons op bezoek komen, dan kunnen we FivelsGoud heel goed gebruiken en zal ik het zeker in mijn praatje opnemen.”

“We doen vanaf het begin mee. Er wordt dan iets gemaakt, maar dan heb je zelf nog niet precies voor ogen hoe dat er uit gaat zien. Maar wat we nu krijgen is nog veel interactiever dan wat we tot nu toe kennen. Heel leuk en ook voor mijzelf is het een opfriscursus van mijn kennis van onze geschiedenis!”

“Dat belooft wat”

De digitale innovatieve leeromgeving is in eerste instantie bedoeld als onderwijskundig instrument voor basis- en voortgezet onderwijs. Het onderwijs is vanaf het begin betrokken bij het project.

Heine Zark, directeur OBS Meedhuizen

“Ik heb als deelnemer aan het Onderwijs Cultuur Platform Fivelingo mogen meebeleven hoe het hele project is ontstaan. We hebben meegepraat en het verheugt mij zeer dat het deze kant is opgegaan. Ik ben heel erg blij met deze digitale leeromgeving en het wordt een mooi instrument voor alle scholen. Het sluit aan bij de geschiedenis canon en de tien tijdvakken van De Rooy zijn erin verwerkt. Dat is fantastisch!”

“Het is mooi dat het verbonden is met onze eigen omgeving. Zo gaat het voor de leerlingen meer leven. Vanuit die omgeving krijg je antwoord op je vragen en kun je steeds dieper het verleden in en weer makkelijk terug naar het heden. Je kunt overspringen naar andere, verre landen..... Dat kan tegenwoordig allemaal! En met de nieuwe techniek is het

helemaal prachtig. Het lijkt net alsof het zo van het scherm af komt. Dat belooft wat!”

